

Autisme

Annelies Spek
Hoofd Autisme Kenniscentrum
Bosman GGZ (Utrecht)

Planning

- Oorzaken van autisme
- DSM-5
- Autisme bij vrouwen

Oorzaken

Genetisch onderzoek

Wetenschappelijk onderzoek

- Men dacht: 90 % erfelijk
- 38-60 % erfelijk, 40-58 % omgeving
 - Niet 'het' gen
 - Veel verschillende genen betrokken
 - 3 meestvoorkomende genafwijking verklaren nog geen 2 % autisme

Twee groepen

- **Eén kind met ASS in het gezin**
 - Toevallige genmutaties
 - m/v verhouding evenwichtiger
- **Meer kinderen met ASS in het gezin**
 - Erg erfelijk
 - 2 of meer kinderen met ASS: 32,2 % herhaalkans
 - Trekken bij familieleden

Omgevingsfactoren

- **Zwangerschapscomplicaties**
 - Laag geboortegewicht
- **Tijdens zwangerschap**
 - Infecties
 - Diabetes
 - Middelengebruik (antidepressiva)
- **Leeftijd van ouders**
 - Hoe ouder vader/moeder, hoe groter kans

Conclusie

- Meerdere genafwijkingen
- Meerdere omgevingsfactoren
- Doen emmer overlopen

- Beschermende factoren:
 - Foliumzuur: 600 mcg of meer
 - Vanaf 2 maanden voor zwangerschap

DSM-5 criteria ASS

1. **Sociale communicatie**
 - Wederkerigheid ←
 - Non-verbale communicatie
 - Vriendschappen en relaties

2. **Moeite met veranderingen en stereotype, repetitieve gedragingen**
 - Stereotiepe spraak, bewegingen, gebruik objecten
 - Routines, rituelen, moeite veranderingen
 - Beperkte, gefixeerde interesses
 - Sensorische onder/overgevoeligheid

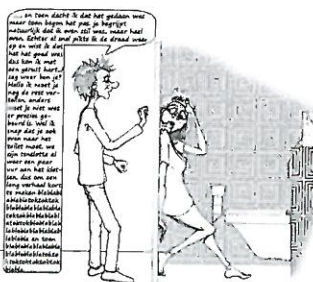
1. Wederkerigheid

- Interesses / gevoelens delen, reageren op anderen
 - Andere mensen troosten
- 'Ik heb wel mededogen, maar geen medeleven'*
- Op gepaste manier iets delen
 - De taal letterlijk nemen
- 'Wat zijn jullie hier begaan met mensen, zelfs op de koffieautomaat staat 'Sterkte'*
- Te eerlijk zijn / ongepaste dingen zeggen

Hoe schat je anderen in?

- InVOELEN
- InDENKEN
- Filmpje Ivo
 - Analyseren
- Analytisch zelfinzicht
- Gevoelsmatig zelfinzicht

Over-en-weer gesprekken

2. Non-verbale communicatie

- Oogcontact maken
 - Aangeleerd, ogen niet kunnen 'lezen', niet 'checken'
 - Gebruiken en begrijpen van lichaamstaal en gezichtsexpressie
- 'Ik zie dat mensen verdrietig zijn doordat ze wat stiller worden of doordat ze een beetje hooikoortsachtig worden in de ogen'*
- Zien dat iemand zich 'groot houdt'
 - Zelf leesbaar zijn: kan men zien hoe het met jou is?
- Intonatie, houterigheid, lichaamshouding

3. Vriendschappen en relaties

- Relaties aangaan en onderhouden
'Ik heb geen vrienden, maar contacten rondom thema's'
 - Alleen op basis van interesses
 - Contact onprettig of vermoeiend vinden
- Filmpje Cathy (13-14)

4. Stereotiepe spraak, bewegingen, gebruik van objecten

- Stereotype spraak
 - Echolalie: herhalen van wat iemand zegt
- Stereotype motoriek
 - Wiegen, fladderen
 - Intelligente volwassenen?

Stereotiep gebruik van objecten

5. Routines, rituelen, veranderingen

Veranderingen, routines en rituelen

- Moeite met overgangssituaties
'Ik vind de overgang van zomer- naar wintertijd heel lastig. Ik weet nooit wat ik met dat extra uur moet doen.'
- Rigide denkpatronen
 - Plan in je hoofd aanpassen
- Routines en rituelen

6. Beperkte, gefixeerde interesses

- Bijzonder qua aard
 - Gebruikte kauwgum
- Bijzonder qua intensiteit
 - 'Gewone' hobby's, overmatig intensief
 - Ook sport of werk
 - Verzameldrang

Bij vrouwen:

- Niet de typische ASS-hobby's
- Ordenen
 - (E)boeken, administratie, ordeningssystemen
- Televisieprogramma's
 - Opnemen, info bijhouden, etc
- Sporten
 - Schema's, voeding...
- Werk
 - Doorschieten, alles te precies, nooit klaar zijn

Sensorische over/ondergevoeligheid

- Geluid, licht, geur, tast, smaak
 - 'Ik hou niet van zoenen op verjaardagen. Kunnen we voortaan niet gewoon een buiging maken?'*
- Overgevoelig: 'last'
- Ondergevoelig: prikkels komen niet door
 - Grenzen/ziek zijn niet aanvoelen
 - Honger/verzadiging
 - Volwassenen met eetstoornis: 23 % ASS
- Fascinaties met prikkels

Vragen?

www.anneliesspek.nl

www.autismekenniscentrum.nl